Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), judecător Diana Tricolici

Dosarul nr. 2rc-281/24
(2-21023647-02-2rc-11092024)

**D E C I Z I E**

23 ianuarie 2025 mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Ala Malîi și Roman Pascari

examinând fără participarea părților, recursul declarat de reprezentantul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „INCOMLAC” S.A. împotriva I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024 prin care s-a respins cererea înaintată de reprezentantul pârâtului I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena privind emiterea hotărârii suplimentare,-

**a c o n s t a t a t:**

**Poziția instanței de fond:**

1. La 15 februarie 2021 „INCOMLAC” S.A. a înaintat în instanța de judecată cerere de chemare în judecată împotriva I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 iunie 2024 s-a respins acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „INCOMLAC” S.A. împotriva I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.
3. La 16 iulie 2024 reprezentantul pârâtului, Instituției Publice „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena a depus o cerere, prin care, în temeiul art. 96 alin. (1) și art. 250 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, a solicitat emiterea hotărârii suplimentare cu privire la încasarea de la „INCOMLAC” S.A. în folosul Instituției Publice „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 60 000 lei, invocând că în dispozitivul hotărârii instanța nu s-a pronunțat asupra solicitării compensării cheltuielilor de asistență juridică.

4. A precizat că avocatul Balan Petru în ședința din 24 iunie 2024 a prezentat instanței ordinele de plată nr. 605 din 7 aprilie 2022 și nr. 704 din 27 mai 2024 cu privire la achitarea de către I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” a onorariului în sumă totală de 60 000 lei, conform contractului nr. 100 din 18 februarie 2022 încheiat între I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” și avocatul Balan Petru.
5. A explicat că suma de 60 000 lei a devenit reală la 27 mai 2024, atunci când a fost achitată ultima tranșă a onorariului stabilit de către părți.
6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024 s-a respins ca neîntemeiată cererea înaintată de reprezentantul pârâtului Instituția Publică „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, Saharnean Elena privind emiterea hotărârii suplimentare în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „INCOMLAC” S.A. împotriva Instituției Publică „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.
7. În motivarea soluției sale instanța a reținut că reprezentantul pârâtului nu a solicitat în cadrul dezbaterilor judiciare compensarea de către partea reclamantă a cheltuielilor de asistență juridică, iar finalizarea examinării cauzei în fond a avut loc în ședința de judecată din 22 aprilie 2024, în timp ce ordinele de plată nr. 605 din 7 aprilie 2022 și nr. 704 din 27 mai 2024 au fost prezentate la etapa pledoariilor, în ședința din 24 iunie 2024.
8. Astfel, cererea pârâtului de încasare a cheltuielilor de asistență juridică nu a fost supusă dezbaterilor judiciare, ceea ce presupune că partea reclamantă nu a avut posibilitatea de a se expune pe marginea temeiniciei cererii sub aspectul cât de necesare, reale și rezonabile au fost cheltuielile de asistență juridică ca mărime, suportate de partea pârâtă.
9. Totodată, anexarea probelor ce atestă cheltuielile de asistență juridică la pledoariile prezentate în formă scrisă, nu prezumă că aceste probe au fost acceptate de către instanță și că urmează a le lua în considerație la deliberarea hotărârii.

**Solicitarea recurentului:**

10. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond, la 26 august 2024 reprezentantul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate și emiterea unei decizii cu privire la încasarea de la „INCOMLAC” S.A. în folosul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 60 000 lei.

**Argumentele părților:**

11. În motivarea recursului, a reiterat circumstanțele de fapt și de drept invocate în cererea înaintată, suplimentar indicând că ultima tranşă a onorariului pentru asistenţă juridică a fost achitată la 27 mai 2024, ulterior examinării cauzei civile în fond - 22 aprilie 2024, I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” a fost în imposibilitatea de a prezenta proba în termen, iar aceasta urma a fi administrată de către instanţa de judecată, după cum prevede art. $119^1$ alin. (2) lit. b) din Codul de procedură civilă.

12. A menționat că conform înregistrării audio a şedinţei de judecată din 24 iunie 2024, la solicitarea instanţei de judecată, reprezentantul intimatului „INCOMLAC” S.A. și-a exprimat lipsa obiecţiilor faţă de luarea în calcul a cheltuielilor de asistenţă juridică conform ordinelor de plată nr. 605 din 7 aprilie 2022 şi nr. 704 din 27 mai 2024, iar instanţa nu a dispus restituirea lor, acestea fiind acceptate şi anexate la dosar.
13. A precizat că probele prezentate pentru dovada achitării serviciilor de asistenţă juridică nu au dus la întreruperea şedinţei, după cum este prevăzut în art. 119[1] alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă și nu constituie dovezi care ar putea influența soluționarea cauzei civile, ci doar justifică cheltuielile suplimentare de judecată suportate de către pârât.

**Termenul de declarare a recursului:**

14. În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă *,,termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”.*
15. Colegiul civil reține că cererea înaintată de reprezentantul pârâtului I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, Saharnean Elena privind emiterea hotărârii suplimentare a fost respinsă prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024.
16. Astfel, recursul declarat de reprezentantul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, la 26 august 2024 a fost depus în interiorul termenului legal.
17. Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării recursului intimatul nu a depus referință asupra recursului declarat.

**Aprecierea instanței de recurs:**

18. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de fond, reieșind din considerentele ce succed.
19. Conform art. 424 alin. (1) din Codul de procedură civilă *,,curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”*.
20. În condițiile art. 426 alin. alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă *,,recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților”.*
21. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă *,,instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul şi să mențină încheierea.”*
22. Din materialele cauzei s-a constatat că I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, în calitate de pârât, nu a prezentat o referință în cadrul examinării cauzei civile la cererea de chemare în judecată înaintată de

„INCOMLAC” S.A. cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, din care ar urma solicitarea compensării cheltuielilor de judecată suportate în prezentul proces ca consecință a respingerii cererii de chemare în judecată.

23. La fel, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 22 aprilie 2024 urmează că reprezentanții pârâtului, Cogălniceanu Vladimir și avocatul Balan Petru nu au înaintat o cerere de compensare a cheltuielilor de judecată în cadrul examinării cauzei în fond, solicitând compensarea acestora numai după ce prin încheierea protocolară 22 aprilie 2024 instanța de judecată a dispus finalizarea examinării cauzei în fond și a întrerupt ședința la cererea reprezentantului pârâtului privind pregătirea și prezentarea pledoariilor în formă scrisă, în ședința din 24 iunie 2024.
24. Astfel, în ședința de judecată din 24 iunie 2024, reprezentanții pârâtului I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, avocatul Balan Petru a prezentat pledoariile în formă scrisă și două ordine de plată, nr. 605 din 7 aprilie 2022 și nr. 704 din 27 mai 2024, ambele în sumă a câte 30 000 lei, cu destinația plății – cheltuielile cu titlu de asistență juridică suportate de I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” în prezenta cauză.
25. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 24 iunie 2024 s-a respins acțiunea civilă la cererea de chemare în judecată depusă de „INCOMLAC” S.A. împotriva I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.
26. Insistând asupra faptului că instanța urma să se pronunțe și asupra cererii pârâtului privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică, reprezentantul Instituției Publice „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena a solicitat instanței emiterea unei hotărâri suplimentare, cerere care a fost respinsă de prima instanță.
27. Așadar, Colegiul civil reține că în corespundere cu art. 94 alin. (1) Cod procedură civilă *„instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului”.*
28. Potrivit art. 211 alin.(1) Cod procedură civilă *”în cadrul examinării cauzei în fond, preşedintele şedinţei este obligat să asigure participanţilor la proces posibilitatea expunerii considerentelor referitoare la circumstanţele de fapt şi de drept ale cauzei, la completări, la cercetarea şi aprecierea probelor administrate în condiţiile prezentului cod. În acest scop, judecătorul trebuie, după caz, să elucideze împreună cu participanţii la proces circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei şi să cerceteze probele din dosar”.*
29. Art. 232 Cod procedură civilă stabilește că *”după examinarea tuturor probelor, preşedintele şedinţei de judecată clarifică dacă reclamantul nu renunţă la acţiune, dacă pîrîtul nu recunoaşte pretenţiile, dacă părţile nu intenţionează să se împace şi dacă participanţii nu solicită completarea materialelor din dosar în condiţiile art.119[1] alin.(4). În lipsa unor astfel de cereri, preşedintele şedinţei de judecată declară finalizarea examinării cauzei şi trece la pledoarii”.*

30. În acord cu art. 235 alin.(1) Cod procedură civilă *”participanţii la pledoarii nu au dreptul să apeleze în luările lor de cuvînt la circumstanţe neexaminate de instanţă şi nici la probe neelucidate în şedinţă de judecată dacă nu s-au referit la astfel de circumstanţe şi probe în declaraţiile lor de pînă la finalizarea examinării cauzei în fond.”*
31. În conformitate cu art. 250 alin.(1) lit.c) Cod procedură civilă *,,instanţa care a pronunţat hotărîrea emite, din oficiu sau la cererea participanţilor la proces, o hotărîre suplimentară dacă nu a rezolvat problema repartizării între părţi a cheltuielilor de judecată ori a omis să se pronunţe asupra cererilor martorilor, experţilor, specialiştilor, interpreţilor sau reprezentanţilor cu privire la cheltuielile de judecată a căror compensare li se cuvine.”*
32. Analizând încheierea supusă recursului, materialele cauzei, motivele invocate de recurent, Colegiul constată că, instanța de fond corect a reținut starea de fapt și corect a aplicat cadrul legal situației.
33. Colegiul civil reține că în interpretarea corectă a normei de drept ce reglementează repartizarea cheltuielilor de judecată, compuse inclusiv și din cheltuielile pentru asistență juridică, între părți, este de înțeles că instanța de judecată este obligată să soluționeze problema dată și să o reflecte în dispozitivul hotărârii judecătorești, numai dacă există cererea părții care a avut câștig de cauză. Nu poate instanța din oficiu să oblige partea care a pierdut procesul să plătească părții are a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.
34. În același timp, este esențial ca pârâtul să formuleze această solicitare înainte de finalizarea examinării cauzei în fond, or, în pledoarii pârâtul nu are dreptul să apeleze în luările lui de cuvînt la circumstanţe neexaminate de instanţă şi nici la probe neelucidate în şedinţă de judecată.
35. La caz, Colegiul civil atestă că pârâtul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” a formulat cererea privind compensarea cheltuielilor de judecată doar după finalizarea examinării cauzei în fond, la etapa pledoariilor.
36. Respectiv, dacă pîrîtul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” dorea să-și valorifice dreptul său la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, ar fi trebuit să înainteze cerința și să prezinte probele respective în dovada suportării cheltuielilor de asistență juridică pînă la finalizarea cauzei în fond, or după finalizarea examinării în fond, instanța se consideră investită cu soluționarea cauzei în baza probatoriului administrat până la acel moment. Admiterea de noi probe după încheierea fazei fondului ar contraveni principiului securității juridice, afectând stabilitatea deciziilor judiciare.
37. Colegiul amintește că este important ca părțile să respecte termenele și etapele procesuale prevăzute de lege pentru administrarea probelor, iar acceptarea unei probe noi după încheierea dezbaterilor ar putea conduce la o practică vicioasă, care să permită tergiversarea cauzelor.
38. În această ordine de idei, în lipsa cercetării ordinele de plată nr. 605 din 7 aprilie 2022 și nr. 704 din 27 mai 2024, de către instanță în ședința de judecată la etapa examinării cauzei în fond, respectând principiul nemijlocirii, cererea înaintată de către I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la

emiterea unei hotărâri suplimentare la hotărârea instanței de fond, nu se încadrează în prevederile art. 250 alin. (1) lit. c) Cod procedură civilă.

39. Cu privire la argumentul recurentului precum că suma cheltuielilor pentru asistența juridică integrală în mărime de 60000 lei a devenit reală la 27 mai 2024, după finalizarea examinării cauzei în fond, Colegiul reține că nimic nu a împiedicat reprezentanții pârâtului să formuleze cerința și să prezinte instanței și părții bonul de plată nr. 605 din 7 aprilie 2022 în sumă de 30000 lei, iar în rest Colegiul subliniază că partea nu este lipsită de dreptul de a solicita cheltuielile de asistență juridică întru proces separat.
40. Totodată, nu poate fi reținut nici argumentul recurentului cu privire la faptul că, deoarece bonul de plată nr. 704 este datat cu 27 mai 2024, după finalizarea cauzei în fond, instanța urma în acord cu art. $119^1$ alin. (2) lit. b) Cod de procedură civilă să administreze proba, or pentru a face posibilă administrarea de noi după finalizarea cauzei în fond, pârâtul urma a face uz de instituția procesuală - reluarea examinării cauzei în fond, situație ce nu se atestă la caz.
41. De altfel, Colegiul civil ține să menționeze că probațiunea în procesul civil este activitatea exclusivă a părții, bazată pe totalitatea drepturilor procesuale, care constă din afirmațiile despre circumstanțele de fapt ale cauzei, prezentare de probe, combaterea probelor părții adverse, înaintarea demersurilor cu privire la solicitarea probelor, participarea la cercetarea probelor, fapt pentru care pârâtul urma să depună diligență maximă și să asigure dobândirea și prezentarea tuturor probelor în termenul acordat de instanța de judecată, iar faptul că înțelegerea părților pe marginea cheltuielilor de judecată a intervenit mai târziu, ține strict de raporturile dintre client și avocat și nu scutește pârâtul de respectarea ordinii procesuale în ședința de judecată, indiferent de obiectul probațiunii.
42. În acest sens, Colegiul menționează prevederile art. 11 Cod civil, care definesc buna-credință ca un standard de conduită a unei părţi, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere şi luarea în cont a intereselor celeilalte părţi la raportul juridic, fiind contrar bunei-credinţe ca o parte să acţioneze în contradicţie cu declaraţiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declaraţii sau acel comportament.
43. Deci, subliniind interdicţia invocării comportamentului propriu de rea-credinţă, Colegiul respinge argumentele recurentului, or, I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” nu poate obţine un avantaj din comportamentul său de rea-credinţă.
44. Totodată, Colegiul ține să reitereze că pârâtul nu este lipsit de dreptul înaintării unei acțiuni separate în vederea recuperării cheltuielilor de asistență juridică.
45. Astfel, Colegiul civil subliniază că nu este suficientă simpla expunere a circumstanţelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunţită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum şi dezvoltarea lor. Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulţumirii faţă de actul de dispoziţie pronunţat de prima instanţă, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părţii, instanţa a pronunţat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiţia legală a dezvoltării motivelor

de recurs implicând determinarea greşelilor anume imputate primei instanţe, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum şi indicarea probelor pe care se bazează.

46. Abordarea recurentului în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acesteia cu soluția dată de prima instanță, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune considerarea acestora ca fiind doveditoare a ilegalității încheierii contestate şi care ar duce la casarea acesteia.
47. Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de reprezentantul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena.
48. Din considerentele expuse *supra*, instanța de recurs conchide de a respinge recursul ca neîntemeiat şi de a menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024.
49. În conformitate cu art. 427 lit. a) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Centru, -

**d e c i d e :**

Se respinge recursul declarat de reprezentantul I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 14 august 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de „INCOMLAC” S.A. împotriva I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE” cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată, la cererea înaintată de reprezentantul pârâtului I.P. „CENTRUL DE TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN FINANȚE”, directorul interimar Saharnean Elena privind emiterea hotărârii suplimentare.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Ala Malîi

Roman Pascari